

Fra oplagsstatistik til performativ selvfremstilling Journalistik og politik i MedieKultur i 1990'erne og 2000'erne

Leif Hemming Pedersen¹ & Nete Nørgaard Kristensen²

1. Leif Hemming Pedersen er postdoc ved Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, Roskilde Universitet. Han forsker i mediebrug, medierepræsentation, medialisering, journalistik og alternative nyhedsmedier, og kombinerer ikke kun kvantitative og kvalitative metoder men også bl.a. socialfilosofiske teorier om anerkendelse med medie- og kommunikationsperspektiver.
2. Nete Nørgaard Kristensen er professor i medievidenskab ved Institut for Kommunikation, Københavns Universitet. Hun forsker i medier og populærkultur, herunder kulturjournalistik og kulturkritik på tværs af platforme, samt i politisk kommunikation, herunder grænsefeltet mellem det kulturelle og det politiske, f.eks. i memes, influencerkommunikation, skandaler mm.

Introduktion

MedieKultur har i fire årtier været et spejl for den danske medieforsknings skiftende interesser, ideer og dagsordener. I denne artikel diskuterer vi, hvordan journalistikkens samspil med politik er blevet belyst i tidsskriftet gennem årene, navnlig i 1990'erne og 2000'erne. Artiklen – og på sin vis selve grundlaget for at anskue journalistik og politik som et tematisk samspil i *MedieKultur* – tager afsæt i en række temanumre, som vi af jubilæumsredaktørerne har fået i opdrag at fokusere på: *Trykt presse* (1991), *Avisanalyse* (1998), *Media & Politics* (2006) samt *Politikernes medierede selvfremsstilling* (2008).

På baggrund af disse numre tegner første del af artiklen en forskningsmæssig udviklingslinje, mens den anden, diskuterende og perspektiverende del trækker tråde til andre, tidlige numre, hvor enkelte artikler har berørt emnet, samt til nyere numre, som fokuserer på "det politiske" i bredere forstand. Målet er at reflektere over den historiske udvikling i, hvordan forholdet mellem journalistik og politik er blevet fremstillet i et tidsskrift, som i udgangspunktet har anlagt et bredere medieperspektiv end journalistikkens. Ligesom sin forgænger, tidsskriftet *Massekultur og Medier* (1981-1984), er *MedieKultur* også udsprunget af humanistiske forskningsperspektiver teoretisk og metodisk, selvom det længe også har haft en tværfaglig intention og et blik for politiske perspektiver i bredere forstand, f.eks. medieuddannelses- eller undervisningspolitiske.¹ Det overordnede spørgsmål for analysen er derfor, hvordan samspillet mellem journalistik og politik har fået plads i *MedieKultur*, og hvordan dette afspejler, men også adskiller sig fra bredere tendenser i dansk forskning i journalistik og politik.

En af de overordnede pointer er, at hvor nyheder, journalistik og politik løbende blev diskuteret i tidsskriftet som del af den bredere mediekultur i 1990'erne og 2000'erne, har disse perspektiver stået mindre centralt fra 2010'erne og frem, da der har været en drejning fra politik i mere institutionel forstand ("institutionaliseret politik") til "det politiske" som indlejret i bredere dagsordener såsom hverdagskultur, deltagelseskultur og borgerligt engagement. Det sker samtidig med tre relaterede tendenser i den danske medie- og kommunikationsforskning mere generelt: en ny samfundsvidenskabelig drejning, en øget internationalisering samt etableringen af journalistik som et selvstændigt forskningsfelt i en dansk sammenhæng fra starten af 2000'erne.

Fra rammevilkår til interaktionelle processer: Udviklingen i forskningen om journalistik og politik

Udviklingen i *MedieKultur*, der omkranses af de fire temanumre fra 1991 til 2008, afspejler forskellige skift i forskningen om sammenspillet mellem journalistik og politik – ikke som bratte brud, men som forskydninger i både teoretisk orientering og analytisk niveau. I det følgende opridser vi to bevægelser, som vi har valgt at kalde "fra struktur til kultur" og "fra medier som aktør til aktører i medierne".

1990'erne: Fra struktur til kultur

I begyndelsen af 1990'erne havde journalistikforskningen et hjem i *MedieKultur* og var præget af strukturelle tilgange. I temanummeret *Trykt presse* fra 1991 var det centrale genstandsfelt, som titlen antyder, "pressen", der blev analyseret som en institution med fokus på oplagsudvikling, ejerskab og økonomiske rationaler, og metodisk dominerede kvantitative opgørelser og organisationsstudier. Artiklerne kredsede om pressens rammevilkår, og der blev tegnet et billede af en dagspresse i omstilling, hvor fusioner, distriktsbladskrige og søndagsudgivelser blev strategiske svar på en vigende husstandsdækning – fra Karl Erik Gustafssons nordiske overblik over distributionssystemer og reklameøkonomi til Sigurd Bennikes minutiøse kvantitative gennemgang af avislæsevaner (Gustafsson, 1991; Bennike, 1991). Hans Degn præsenterede samtidig et analysemateriale om dagbladenes økonomi, som i mange år også dannede grundlag for hans såkaldte Bedriftssammenligning – i daglig tale Brancherapporten – som han lavede frem til de tidlige 2000'er for Danske Dagblades Forening (Degn, 1991). Degn var lektor ved Den Grafiske Højskole – en institution, der i 2008 blev fusioneret med Journalisthøjskolen under navnet Mediehøjskolen, og som siden blev til den nuværende Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX). Tilstedeværelsen af Degn og andre bidragsydere i temanummeret, f.eks. Kim Minke (1991) fra netop den daværende Journalisthøjskole, fortæller således også en historie om *MedieKultur* som en tidlig arena for aktører og institutioner, som senere blev del af et dansk journalistikforskningsfelt, der i løbet 2000'erne bevægede sig til andre publiceringsarenaer.

Rudolf Prevratils (1991) analyse af den tjekkoslovakiske presse efter fløjlsrevolutionen er et andet eksempel på *MedieKultur* som en tidlig arena for senere forskningsdagsordener. Denne analyse var ikke blot en aktuel statusrapport, men bar tydeligt præg af en mediesystemteoretisk tænkning (dog uden deciderede akademiske referencer, som 1991-nummeret generelt ikke indeholdt mange af). Denne teoretiske ramme blev senere helt central i både dansk og international forskning om samspillet mellem journalistik og politik, men fandt andre fora end *MedieKultur*.

De strukturelle tilgange i 1991-nummeret hvilede på en forestilling om pressen som en neutral infrastruktur for den offentlige samtale. Det kom bl.a. til udtryk i Bennikes læseundersøgelser og i Degns økonomiske analyser, hvor pressens funktion blev forstået som at opretholde en bred informationsformidling til borgerne, og medierne blev set som en ramme for samtale, ikke som aktører med egen kultur eller ideologi. I løbet af 1990'erne sås dog en forskydning mod journalistik som kulturel praksis.

Hvor 1991-nummeret kredsede om oplagstal, distributionssystemer og økonomiske rammer, markerede temanummeret *Avisanalyse* fra 1998 et tydeligt skifte i perspektiv. Redaktørernes indledning slog tonen an:

"I dette nummer om avisanalyse ligger fokus ikke på de medieøkonomiske, makrostrukturelle eller industrielle faktorer, der påvirker nutidens avisdrift eller – læsning. Interes-

sen gælder derimod avisen som en af hverdagens vigtige brugsgenstande, f.eks. som en beretning, der fra dag til dag opdaterer læserne om det hændte, og derved bekræfter, at det velkendte dybest set endnu er intakt. I det øjemed læses avisstoffet ud fra forskellige metodiske tilgange: Ud fra historiske, visuelle, diskursanalytiske og modtagerorienterede indfaldsvinkler" (Søndergaard et al., 1998: 3).

Med denne ændring fra "rammevilkår" til "brugsgenstand" trådte en ny forståelse af avisen frem: ikke blot som institution (pressen), men som kulturel praksis. Avisen blev analyseret som tekst, visuel form, ritual i hverdagen – og en aktør i betydningsdannelse.

Ulrik Lehrmanns (1998) historiske oversigt indledte nummeret og fungerede som en slags metakommentar til hele feltet. Lehrmann viste, hvordan "avisanalyse" længe havde været "stedmoderligt behandlet" i dansk medieforskning, trods avisens status som det første moderne massemedie. Hans gennemgang af forskningshistorien – fra Niels Thomsens økonomisk orienterede disputats i 1972 og de følgende 30 år – afdækkede en spænding, han fandt yderst relevant: mellem en politisk-institutionel forståelse af pressen og en mere kulturalanalytisk tilgang. Som Lehrmann skrev, viste hans analyse bl.a. "[...] i hvor høj grad samfundsvidenskabelige tilgange fortsat dominerer feltet – trods spredte bestræbelser for ved hjælp af især offentlighedsteori og kvalitativ indholdsanalyse at give arbejdet med aviser en bevidsthedshistorisk og bredere kulturalanalytisk orientering" (Lehrmann, 1998: 12).

Det er bemærkelsesværdigt, at offentlighedsteori her blev fremstillet som et korrektiv til den dominerende samfundsvidenskabelige tradition, men Lehrmann så offentlighedsteorien som en åbning mod kultur- og bevidsthedshistorie og fremhævede, at denne position næsten forsvandt i 1980'erne, da medieforskningen blev institutionaliseret og professionaliseret. Som han bemærkede, var det karakteristisk, at Anker Brink Lunds disputats fra 1997 om *Smitsomme sygdomme i dansk journalistik* genoptog denne tradition og fastholdt Habermas som tolkningsramme – et teoretisk greb, der ellers var blevet marginaliseret ifølge Lehrmann.

I sin afslutning pegede Lehrmann på, at analyser af avisens betydningssystemer, f.eks. dens genrer, diskurser og kulturelle funktioner, ville være "temmelig mundlamme i forhold til pressens oplags- og dækningsstal, konkurrencesituation m.m." (Lehrmann, 1998: 13). Til gengæld, argumenterede han, ville de i langt højere grad kunne afdække, hvordan dagspressen bidrog til at forme orienteringsmønstre og forestillingsverdener. Det krævede dog, som han skrev, et radikalt brud med de bærende lag i dansk presseforskning og en intensivering af arbejdet med avisens journalistiske, offentlighedshistoriske og populærkulturelle dimensioner. Dette var en ambition, som 1998-nummeret var med til at realisere.

Temanummerets øvrige bidrag understregede denne orientering mod kultur og betydning. Martin Eide (1998) tegnede et signalement af Norges største tabloid, *Verdens Gang*, og viste, hvordan populærjournalistik og servicejournalistik blev strategiske svar på velfærdssamfundets mentalitetsændringer. Kirsten Frandsen (1998) analyserede sportsjournalistikken som et tværmedialt fænomen, hvor avisens rolle blev forhandlet i konkurrence med tv. Torben Vestergaard (1998) løftede sløret for lederens retoriske og

genremæssige særtræk, mens Bruno Ingemann (1998) introducerede en visuel analyse af avisens layout, hvilket på det tidspunkt var næsten ubeskrevet i dansk medieforskning.

Selvom de to 1990'er-numre af *MedieKultur* var markant forskellige, fungerede et enkelt bidrag i hver af de to udgaver som små tematiske "øer", der viste, at udviklingslinjen fra struktur til kultur ikke skete som et brat skifte: Finn Frandsens artikel om paratekst i 1991-nummeret pegede nemlig frem mod 1998, hvor layout og visuel retorik i højere grad blev et selvstændigt forskningsfelt. Omvendt pegede Morten Blichmanns artikel i 1998-nummeret tilbage mod 1991, idet han analyserede dagbladskrigens markedslogik – en reminiscens af den strukturelle optik (Frandsen, 1991; Blichmann, 1998). Denne dobbelte bevægelse illustrerer feltets gradvise udvidelse: fra oplagskurver og distributions-systemer til en kulturorienteret åbning mod diskurs, design og hverdagsbrug.

2000'erne: Fra medierne som aktør til aktører i medierne

Temanummeret *Media & Politics* fra 2006 markerede en ny fase i *MedieKulturs* tilgang til analysen af forholdet mellem journalistik og politik. Hvor 1998-nummeret drejede blikket mod journalistik som kulturel praksis, forsøgte 2006-nummeret at forbinde den etablerede kulturanalytiske sensibilitet med en ny samfundsvidenskabelig optik. Nummeret var et samarbejde med det tværfaglige, samfundsvidenskabelige tidsskrift *Politik* og kan muligvis ses som et forsøg på at (gen)opbygge en bro fra den kulturanalytiske medieforskning til den politologisk-inspireret journalistikforskning og den mediefokuserede politologi.² Som redaktørerne formulerede det i indledningen: "[...] it has become increasingly clear that there is a strategic demand for theories and research methods capable of integrating the traditional fields of political science and media studies" (Hoff & Bondebjerg, 2006: 3).

Redaktørerne indrammede temanummeret med et fokus på temaet "mediatization of politics", selvom dette kun blev nævnt eksplicit i indledningen af nummeret og enkelte gange i Anker Brink Lunds (2006) bidrag med reference til Gianpietro Mazzoleni og Winfried Schulz' indflydelsesrige artikel "'Mediatization' of Politics: A Challenge for Democracy?" fra 1999. Ikke desto mindre foregreb 2006-nummeret herved, hvordan denne gren af medialiseringsforskningen et par år senere blev helt toneangivende i studier af samspillet mellem journalistik og politik, også i en dansk kontekst (Hjarvard, 2008a, 2008b; Ørsten, 2016). Selvom 2006-nummeret således var relativt "tidligt ude" med analyser af, hvordan politik i stigende grad formedes af mediernes logik – fra spin og strategisk kommunikation (Kristensen, 2006) til digitale infrastrukturer og netværkssamfund (Hansen & Salskov-Iversen, 2006; Torpe, 2006; Finnemann, 2006; Hoff, 2006) – blev dette også eneste gang, at netop medialisering af politik optrådte som særskilt fokus i *MedieKultur*. Medialiseringssparadigmet var ikke fraværende i senere numre. Et temanummer fra 2013 var f.eks. dedikeret til dette perspektiv (Hjarvard & Petersen, 2013), men med fokus på kultur og samfund i bredere forstand, ikke på politik mere specifikt. Det gør 2006-nummeret til et interessant mellemtrin, hvor Ulrik Lerhmanns førortalte politisk-institutionelle og

kulturanalytiske perspektiver fra 1990'erne for en stund mødtes igen – denne gang ikke som konkurrerende paradigmer, men som analytiske samarbejdspartnere, inden de atter bevægede sig i forskellige retninger. Således viser bidragene om globalt netværksstyrer, online borgere og spin, at mediernes rolle ikke kunne forstås uden politiske strukturer og strategier, mens kulturperspektivet fastholdtes i bl.a. analyser af medborgerskab (Schudson, 2006; Lund, 2006) og politiske dokumentarer som backstage-politik (Bondebjerg, 2006). Det er dog vigtigt at påpege, at den (ny)institutionelle orientering i 2006-nummeret adskilte sig fra 1991-nummerets fokus på pressens økonomiske og organisatoriske rammer. Hvor sidstnævnte analyserede avisinstitutioner som (infra)strukturelle, neutrale distributionssystemer, så førstnævnte på journalistik og politik som differentierede institutionelle *aktører* i demokratiets styringsformer og processer. Rammerne var blevet levende.

Med temanummeret *Politikeres medierede selvfremsstilling* i 2008 fastholdtes interessen i medielogikker vis-a-vis politiske logikker, men blikket blev forskudt fra rammer og institutioner til den praktiske udførelse af politik i medieoffentligheden. Her undersøgte, hvordan journalistiske formater og konkrete interaktioner medvirkede til at åbne og lukke talepositioner og forme politisk selvfremsstilling: Mie Femø Nielsen (2008) analyserede, hvordan daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen via sprogligt design, timing og metataler positionerede sig som "konstruktiv opposent"; Anne Zafrir (2008) dokumenterede ordstyrerbias gennem turtagningsstyring, footingskift og "sidste ord"; Jacob Grønholdt Pedersen (2008) viste, at fra 1979/81 til 1998/2001 blev politikernes talevilkår mere kontante med flere afbrydelser og opfølgende spørgsmål; Gitte Gravengaard (2008) gav et indblik i gatekeeping-processen, et nøglebegreb i journalistikforskningen, ved at synliggøre fravalg og idéernes "dødscyklus" som dynamiske redaktionelle praksisser, der afgjorde, hvilke politiske fortællinger der nåede offentligheden; Christian Kock (2008) formulerede normer for debatadfærd og argumentationspligter; og Johannes Andersen (2008) pegede på "politik som oplevelse" og partiskifternes betydning i en medieintensiv valgkultur. Tilsammen konkretiserede disse bidrag, hvordan medierne ikke blot rammesætter, men aktivt medproducerer politisk kommunikation.

Diskussion: En samlet udviklingslinje og et udblik

Fra oplagsstatistik til Anders Fogh Rasmussens performative selvfremsstilling, fra organisationsanalyse til samtaleanalyse: Når man ser tilbage på forskningen i samspillet mellem journalistik og politik i *MedieKultur* fra starten af 1990'erne til slutningen 2000'erne, tegner der sig ikke en skarp linje, men en række forskydninger.

En bevægelse er fra at belyse pressens rammevilkår til at udforske de interaktionelle processer, hvor journalistik og politik gensidigt former hinanden. En anden tendens går i retning af journalistikkens kulturelle betydning, siden mod mediernes rolle som aktive medspillere og til sidst mod de konkrete kommunikative praksisser, hvor politik og medier mødes. Disse bevægelser er opstået gradvist og i takt med bredere strømninger i medie-

forskningen. Metodisk afspejles dette i en bevægelse fra kvantitative makroanalyser til kvalitative mikroanalyser, som har gjort det muligt at indfange de komplekse dynamikker, der præger en medialisering af offentlighed. Det bliver med tiden i mindre grad et hovedsigte at måle oplag og ejerskab, måske fordi sådanne analyser rykker andre steder hen. I stedet åbnes for metoder, der kan indfange både strukturelle og performative dimensioner af politisk kommunikation, herunder hvordan politiske aktører og journalister interagerer i konkrete situationer, og hvordan medieudviklingen omformer offentlighedens strukturer og samtaler.

Forskningen om journalistik og politik i *MedieKultur* efter 2000'erne peger nemlig også i retning af nye udfordringer, da sociale medier, algoritmer og dataficering yderligere har opløst grænserne mellem journalistik og politik og skabt nye former for synlighed, magt og offentlighed. Det ses i senere numre af tidsskriftet, f.eks. om *Media and Civic Engagement* (2014), *The Datafication of Media (and) Audiences* (2020) og *Digital Activism and Participation* (2022), som bl.a. fokuserer på borgernes demokratiske deltagelse og aktive engagement i et forandret mediebillede. Dette fokus ligger på den ene side naturligt i forlængelse af den bredere interesse, der længe har været i dansk medieforskning for at undersøge mediebrug, også i *MedieKultur* (se f.eks. nr. 7 om *Receptionsforskning i Danmark* fra 1988 og nr. 21 om *Medieetnografi og receptionsanalyse* fra 1993). På den anden side peger det på den yderligere modtagerdrejning, der har været netop i lyset af digitaliseringen og nye former for (politisk) deltagelse på tværs af medier, platforme og kommunikationsformer (se f.eks. Hartley & Pedersen, 2019). De spørgsmål, der blev rejst i 1990'erne og 2000'erne, hvor samspillet mellem journalistik og politik stod tydeligt frem i *MedieKultur*, er derfor ikke afsluttede, men udgør et vigtigt afsæt for at forstå, hvordan demokratisk kommunikation formes i en stadig mere kompleks medievirkelighed, og hvor "det politiske" i bredere forstand manifesterer sig på nye måder.

Nogle af forandringerne i tilgangen til analysen af journalistik og politik i *MedieKultur* skal også ses i lyset af forandringer i selve det danske forsknings- og uddannelseslandskab fra omkring årtusindeskiftet. I Danmark begyndte journalistik så småt at blive et institutionaliseret forskningsområde inden for det bredere medie- og kommunikationsfelt fra starten af 2000'erne, bl.a. med introduktionen af akademiske journalistuddannelser på RUC og SDU i 1998. Begrundet med et øget behov for forskningspublikationer, der kunne danne afsæt for forskningsbaseret undervisning på disse uddannelser, fik den danske journalistikforskning i 2006 sit eget videnskabelige tidsskrift, *Journalistica*, som blev et nyt hjemsted for forskningen i journalistik og politik. Som den første ansvarende redaktør, Roger Buch, formulerede det med implicit henvisning til *MedieKultur*: "[...] journalistuddannelserne [står] i den svage position, at der ikke findes tidsskrifter, som har journalistikken i centrum. Der findes flere videnskabelige tidsskrifter, som har medierne, kulturen osv. i fokus, men ingen som bruger al opmærksomheden på journalistik. Dette skabes med *Journalistica*" (Buch, 2006: 5).

Dette initiativ spejlede internationale tendenser, hvor der siden slutningen af 1990'erne var blevet etableret en række institutionelle rammer omkring journalistikforskningen, bl.a. specialiserede videnskabelige tidsskrifter, som først og fremmest tog afsæt i politologiske og sociologiske tilgange fremfor f.eks. kulturelle, og som i dag er toneangivende inden for feltet, f.eks. *Journalism*, *Journalism Studies*, *Journalism Practice* og *Digital Journalism*, etableret i henholdsvis 1998, 2000, 2007 og 2013 (Cushion, 2008; Nielsen, 2014; Steensen & Ahva, 2015; Steensen & Westlund, 2021). Denne orientering skal naturligvis ses i lyset af de normative forståelser af nyhedsmediernes og journalistikkens rolle i det politiske demokrati, som har stået helt centralt i journalistikforskningen internationalt og nationalt, i langt højere grad end f.eks. teorier om journalistikkens rolle i det kulturelle demokrati (Benson, 2008; Hanitzsch & Vos, 2018; Kristensen, forthcoming). I Danmark fulgte journalistikforskningen denne udvikling, bl.a. informeret af ny-institutionel teori, hvor nyhedsmediernes blev anset som selvstændige (politiske) institutioner, der formede andre samfundsinstitutioner, organisationer og aktører, f.eks. politik, og som politikens medialisering var et godt eksempel på (Hjarvard, 2008; Ørsten, 2005, 2016).

Ligeledes blev det komparative politiske kommunikationsperspektiv meget centralt, bl.a. inspireret af Daniel Hallin og Paolo Mancinis bog *Comparing Media Systems* fra 2004, der hurtigt blev toneangivende for dansk forskning om nyhedsmedier, journalistik og politik, ligesom i mange andre vestlige lande. En lang række studier og publikationer med fokus på Danmark specifikt eller i sammenligning med andre lande har trukket på og udfordret Hallin og Mancinis analyser og indplacering af Danmark i det, der blev betegnet den demokratisk korporative model (f.eks. Benson et al., 2012; Binderkrantz et al., 2017; Dalen & Aelst, 2014) og senere den nordiske mediemodel (Brüggemann et al., 2012; Syvertsen et al., 2014; Jakobsson, Lindell & Stiernstedt, 2024). Internationale og komparative perspektiver var dog bestemt ikke en ny dagsorden i dansk forskning, heller ikke i *MedieKultur*. Ikke alene så vi Prevratils bidrag i 1991-nummeret, men også nummer 25 fra 1996, som havde *Europa, medier og politik* som overordnet tema. Frem for at anlægge deciderede komparative perspektiver var fokus i dette nummer på implikationerne for medieforskningen i bred forstand af, hvordan "Europa er blevet ændret, større og mere nærværende" (Hjarvard, 1996: 4), bl.a. med udblik til forholdet mellem medier og politik i Italien, de tidligere kommunistiske Øst- og Centraleuropæiske lande samt det dengang nye Rusland. Nummer 31 fra 2000 om tendenser i dansk medieforskning adresserede under titlen *Medieforskning til tiden* bl.a. denne forskning i lyset af udenlandske og globale medieforhold i bred forstand med den pointe, at der i løbet af 1990'erne skete et skifte fra at se på internationale medieforhold "indefra og ud", dvs. med afsæt i danske perspektiver, til at se på dem "oppefra og ned", dvs. med afsæt i internationale og globale perspektiver (Hjarvard, 2000: 39). Disse studier og temanumre af *MedieKultur* kan på mange måder siges at være forløbere for den komparative (nyheds)mediesystemforskning, som kom til at stå så centralt nogle år senere i dansk medieforskning. Mediesystemanalysens primære afsæt i og interesse for at undersøge relationer mellem (nyheds)medier, journalistik og

politik, fremfor medier, kultur og samfund i bredere forstand, gjorde dog, at disse perspektiver ikke var særligt centrale i *MedieKultur*.

Som led i en internationalisering såvel som en ny samfundsvidenskabelig drejning af journalistikforskningen i bredere forstand, er noget af den forskning om journalistik og politik, som tidligere fandt vej til *MedieKultur*, nu blevet publiceret i andre danske og ikke mindst internationale tidsskrifter med særskilt fokus på journalistik. Det kan være én forklaring på, at *MedieKulturs* temanumre siden slutningen af 2000'erne i mindre grad har haft et fokus på samspillet mellem journalistik og politik i mere snæver forstand. Især det faktum at dele af forskningen er rykket til internationale fora udfordrer den nationale forskningssamtale om emnet, navnlig fordi den internationale væsentlighed af danske perspektiver på journalistik og politik ofte skal 'retfærdiggøres' for et internationalt publikum. Med ekspansionen, diversifikationen og fragmenteringen af forskningen i medier, kommunikation og journalistik, især siden starten af 2000'erne, er der omvendt også opstået et behov for flere tidsskrifter, der kan rumme denne forskningsmæssige forskellighed og tale ind i dens specifikke dele. I en dansk kontekst har der f.eks. indtil videre vist sig at være plads til flere videnskabelige tidsskrifter, som behandler medie- og journalistikfaglige perspektiver, hvilket *MedieKultur* og *Journalistica* er gode eksempler på. Hvor temanummeret om *Media & Politics* fra 2006 eksemplificerede et samarbejde på tværs af *MedieKultur* og det daværende *Politik*, kunne lignende ad hoc samarbejder mellem *MedieKultur* og *Journalistica* bidrage til lejlighedsvist at bringe tidsskrifternes forskellige tilgange til analysen af samspillet mellem journalistik og politik sammen, ikke mindst fordi grænserne mellem det politiske og det kulturelle i journalistikken i stigende grad sløres. Forbindelsen mellem *MedieKultur* og forskning i samspillet journalistik og politik er nemlig ikke brudt. Som vores gennemgang viser, har *MedieKultur* til stadighed virket som et fundament for nye samtaler om medier, kultur og politik, og 45-års jubilæet minder os om, at forskningshistorien ikke kun handler om nye felter, der "flytter hjemmefra", men om de fælles rum, der gjorde dem mulige.

Noter

- 1 Se bl.a. numrene om *Medieundervisning i gymnasiet*, HF, mv. (1985), *Medieundervisning* (1987) og *Nye veje i medieundervisningen* (1989).
- 2 Tidsskriftet *Politik* ophørte med at udkomme i udgangen af 2021 (<https://tidsskrift.dk/politik/index>). Det sidste nummer udkom i 2020.

Referencer

- Andersen, J. (2008). Partiskiftet og politik som oplevelse. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1303>
- Avisanalyse (1998). *MedieKultur*, vol. 14 (nr. 28)

- Bennike, S. (1991). Avislæsning gennem 20 år. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 14 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.939>
- Benson, R. (2008). Journalism: Normative Theories. In *The International Encyclopedia of Communication*. John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781405186407.wbiecj007>
- Benson, R., Blach-Ørsten, M., Powers, M., Willig, I., & Zambrano, S. V. (2012). Media Systems Online and Off: Comparing the Form of News in the United States, Denmark, and France. *Journal of Communication*, 62(1), 21-38. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2011.01625.x>
- Binderkrantz, A. S., Bonafont, L. C., & Halpin, D. R. (2017). Diversity in the News? A Study of Interest Groups in the Media in the UK, Spain and Denmark. *British Journal of Political Science*, 47(2), 313-328. <https://doi.org/10.1017/S0007123415000599>
- Blach-Ørsten, M., Burkal, R., Mayerhöffer, E., & Willig, I. (2021). *Denmark: High media independence and informal democratic traditions in the newsroom*. Nordicom, University of Gothenburg
- Blichmann, M. (1998). Dagbladskrigen. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1115>
- Bondebjerg, I. (2006). Politics Backstage - Television Documentaries, Politics and Politicians. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 9 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1316>
- Brüggemann, Michael; Engesser, Sven; Büchel, Florin; Humprecht, Edda; Castro, Laia (2014): Hallin and Mancini Revisited. Four Empirical Types of Western Media Systems, *Journal of Communication* 64(6), 1037-1065
- Buch, R. (2006). Velkommen. *Journalistica*, 1. <https://doi.org/10.7146/journalistica.v1i1.1774>
- Cushion, S. (2008). Truly International?: A content analysis of Journalism: Theory, Practice and Criticism and Journalism Studies. *Journalism Practice*, 2(2), 280-293. <https://doi.org/10.1080/17512780801999477>
- Dalen, A. van, & Aelst, P. V. (2014). Political Journalists: Covering Politics in the Democratic-Corporatist Media System. In *The Global Journalist in the 21st Century*. Routledge
- Degn, H. (1991). Danske dagblade. 10 års økonomisk analyse. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 18 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.940>
- Digital Activism and Participation (2022). *MedieKultur*, vol. 38 (nr. 72)
- Eide, M. (1998). Etterkrigsavisen og hjemmefronten. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 8 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1111>
- Europa: Medier og politik (1996). *Mediekultur* vol. 12 (nr. 25)
- Finneman, N. O. (2006). Public Space and the Coevolution of Digital and Digitized Media. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1318>
- Frandsen, F. (1991). Avisens paratekst - et nyt område for medieforskningen. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 19 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.947>
- Frandsen, K. (1998). Sportsjournalistik. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 14 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1112>
- Franklin, B. (2010). Introduction. *Journalism Studies*, 11(4), 442-463. <https://doi.org/10.1080/14616701003802535>
- Hanitzsch, T., & Vos, T. P. (2018). Journalism beyond democracy: A new look into journalistic roles in political and everyday life. *Journalism*, 19(2), 146-164. <https://doi.org/10.1177/1464884916673386>
- Gravengaard, G. (2008). "Det var, hvad vi ikke valgte at bringe". Om fravalg af ideer til potentielle nyhedshistorier. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 8 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1307>
- Grønholt-Pedersen, J. (2008). Ændrede talevilkår – bedre interviews. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 13 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1306>

- Gustafsson, K. E. (1991). Nordisk dagspresstruktur i slutet av 1980-talet. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 15 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.905>
- Hansen, H. K., & Salskov-Iversen, D. (2006). Global Interconnectedness - Local Authorities and Transnational Networking. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 9 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1314>
- Hartley, J. M., & Pedersen, L. H. (2019). Beyond the Informed Citizen? Narratives of news engagement and civic experiences among Danish news users. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 35(66), 055-074. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v35i66.112626>
- Hjarvard, S. (1996). Indledning. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 12(25), 2 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v12i25.1069>
- Hjarvard, S. (2000). Fra ideologisk invasion til kulturelle møder. Om dansk forskning i udenlandske, internationale og globale medieforhold. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 16(31), 11 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v16i31.1166>
- Hjarvard, S. (2007). Den politiske presse – En analyse af danske avisers politiske orientering. *Journalistica*, 5. <https://doi.org/10.7146/journalistica.v2i5.1808>
- Hjarvard, S. (2008a). *En verden af medier: Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*. Samfundslitteratur.
- Hjarvard, S. (2008b). The Mediatization of Society: A Theory of Media as Agents of Social and Cultural Change, *Nordicom Review*, 29(2), 105-134, <https://doi.org/10.1515/nor-2017-0181>
- Hjarvard, S., & Petersen, L. N. (2013). Mediatization and cultural change. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 29(54), 7 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v29i54.8123>
- Hoff, J. (2006). Virtual Capital? Internet Competence and Political Participation in Denmark. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1320>
- Hoff, J., & Bondebjerg, I. (2006). Introduktion. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 2 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1280>
- Ingemann, B. (1998). Det tavse sprog. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1114>
- Jakobsson, P., Lindell, J., & Stiernstedt, F. (eds.) (2024). *The Future of the Nordic Media Model. A Digital Media Welfare State?*, Nordicom
- Koch, C. (2008). Kan man opstille adfærdsregler for offentlig debat?. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 8 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1308>
- Kristensen, N. N. (2006). Spin in the Media - the Media in a (self-)Spin?. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1317>
- Kristensen, N.N. (forthcoming). *Cultural Journalism in the Digital Age*, Routledge
- Lehrmann, U. (1998). Avisanalysens status. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1110>
- Lund, A. B. (2006). Domesticating the Simpsons - Four Types of Citizenship in Monitorial Democracy. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 11 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1290>
- Media and Civic Engagement (2014), *MedieKultur*, vol. 30 (nr. 56)
- Media & Politics (2006). *MedieKultur*, vol. 22 (nr. 40)
- Medieetnografi og receptionsanalyse (1993). *Mediekultur* vol. 9 (nr. 21)
- Medieforskning til tiden: Rapport fra Statens Humanistiske Forskningsråds konference om dansk film- og medieforskning (2000). *Mediekultur* vol. 16 (nr. 31)
- Medieundervisning i gymnasiet, HF, mm. (1985). *MedieKultur*, vol. 1 (nr. 1)

- Medieundervisning (1987). *MedieKultur*, vol. 3 (nr. 6)
- Minke, K. (1991). Dagblade i provinsielt dødvande. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 15 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.943>
- Nielsen, M. F. (2008). Foghs forslag. Sammenhæng mellem tale, identitet og strategi. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 11 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1304>
- Nielsen, R. K. (2014). Political communication research: New media, new challenges, and new opportunities. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 30(56), 18 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v30i56.9712>
- Nye veje i medieundervisningen (1989). *MedieKultur*, vol. 5 (nr. 11)
- Phillips, L., & Schröder, K. (2004). *Sådan taler medier og borgere om politik: En diskursanalytisk undersøgelse af politik i det medialiserede samfund*. Aarhus Universitetsforlag.
- Politikernes medierede selvfremsstilling (2008). *MedieKultur*, vol. 24 (nr. 44)
- Prevratil, R. (1991). Tjekkoslovakisk presse år 2. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 7(16), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v7i16.906>
- Schröder, K. C., Blach-Ørsten, M., & Eberholst, M. K. (2024). *Nordic media welfare states from a comparative perspective: Unpacking audience fragmentation and polarisation*. Nordicom, University of Gothenburg. <https://doi.org/10.48335/9789188855893-1>
- Schudson, M. (2006). New Technologies and Not-So-New Democracies. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 9 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1284>
- Steensen, S., & Ahva, L. (2015). Theories of Journalism in a Digital Age. *Journalism Practice*, 9(1), 1-18. <https://doi.org/10.1080/17512786.2014.928454>
- Steensen, S., & Westlund, O. (2021). *What is Digital Journalism Studies?* Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/pdfviewer/>
- Strömbäck, J., Ørsten, M., & Aalberg, T. (2008). *Communicating Politics: Political Communication in the Nordic Countries*. Nordicom.
- Syvrtsen, T., Enli, G., Mjøs, O.J., & Hallvard Moe (2014) *The Media Welfare State*, University of Michigan Press.
- Receptionsforskning i Danmark (1988). *MedieKultur*, vol. 4 (nr. 7).
- Søndergaard, H., Borker, L., Bruun, H., Jantzen, C., Povlsen, K. K., & Tufte, T. (1998). Indledning. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 2 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1109>
- The Datafication of Media (and) Audiences (2020). *MedieKultur*, vol. 36 (nr. 69).
- Torpe, L. (2006). Online Citizens - Does the Net Add Something New to the Local Public and Local Politics?. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v22i40.1315>
- Trykt presse (1991). *MedieKultur*, vol. 7 (nr. 16).
- Vestergaard, T. (1998). Lederen. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 13 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1113>
- Zafir, A. (2008). Ordstyrerbias i valgkampsdebatter. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 24(44), 10 pages. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v24i44.1305>
- Ørsten, M. (2005). Nyhedsinstitutionen: Et ny-institutionelt perspektiv på den medierede politiske kommunikation. *Økonomi & Politik*, 78(3), 13-28.
- Ørsten, M. (2016). Politikens medialisering: Et ny-institutionelt perspektiv. In S. Hjarvard (Ed.), *Medialisering* (pp. 185-216). Hans Reitzels Forlag.